

Somija ir ar lielu potenciālu ražot *zaļo ūdeņradi Centrāleiropai. Vācija "liek likmes" tā izmantošanai tautsaimniecībā

Avots: Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācija

Ziemeļbaltijā, jo īpaši Somijā, ir ievērojams potenciāls ražot zaļo ūdeņradi eksportam uz Centrāleiropu, teikts sertifikācijas un konsultāciju uzņēmuma DNV ziņojumā, ko pēc gāzes tīkla operatora Gascade pasūtījuma sagatavoja kompānija. Ziņojumā teikts, ka Somijā līdz 2050. gadam eksporta potenciāls ir 70 TWh ūdeņraža gadā, kas atbilst aptuveni 2,1 miljonam tonnu šīs degvielas. Tā kā valsts elektrotīklā ir liels atjaunojamās elektroenerģijas īpatsvars, ražošanas izmaksas (LCOH = izlīdzinātās ūdeņraža izmaksas) varētu būt salīdzinoši zemas, paziņojumā presei norāda Gascade. Tomēr ražošana ir ļoti atkarīga no attiecīgajiem valsts enerģētikas plāniem. Turklāt tīkla operators uzsvēra, ka būtu jāizbūvē kombinēta sauszemes un jūras transporta infrastruktūra, kas prasa ieguldījumus 12 miljardu euro apmērā.

Vācija liek uzsvaru uz zaļo ūdeņradi (ražotu no atjaunojamās elektroenerģijas) kā ilgtspējīgu enerģijas avotu, kas nākotnē papildinās nepastāvīgo vēja un saules elektroenerģijas ražošanu. Tomēr, tā kā valstij ir ierobežots potenciāls pašai ražot šo degvielu nelabvēlīgo atjaunojamo energoresursu apstākļu dēļ, tiek prognozēts, ka lielu daļu no savām vajadzībām tā importēs no citām valstīm, piemēram, Somijas.

Ekspertu padome paaugstina Vācijas prognozes attiecībā uz 2030. gadā prognozēto pieprasījumu pēc ūdeņraža

Vācijai līdz 2030. gadam visās tautsaimniecības nozarēs būs nepieciešams vairāk ūdeņraža, nekā iepriekš prognozēts, paziņoja valsts ūdeņraža padome atjauninātā nākotnes pieprasījuma novērtējumā. Padome lēš, ka pieprasījums būs no 94 līdz 125 teravatstundām (TWh), un apakšējā pieprasījuma robeža ir par 68 % lielāka, nekā eksperti prognozēja iepriekšējā gadā. Tomēr jaunie skaitļi ietvēra "zināmu daļu pelēkā ūdeņraža", kas ražots no fosilās gāzes, ko pašlaik izmanto ķīmijas

nozarē un kas līdz 2030. gadam netiks pilnībā aizstāts ar zaļo ūdeņradi, norādīja padome. Lielākā daļa degvielas būs nepieciešama tādās rūpniecības nozarēs kā tērauda vai ķīmikāliju ražošana, kā arī ievērojama daļa smago kravu pārvadājumiem, bet sākotnēji tikai ļoti neliela daļa būs nepieciešama siltumapgādes nozarē vai elektroenerģijas ražošanā, secināts novērtējumā. "Ja mēs nevēlamies palikt ekonomiskās izaugsmes līgas beigās starp industrializētajām valstīm, mums beidzot ir jāpanāk progress ūdeņraža ekonomikas attīstībā," paziņoja padomes loceklis Uve Laubers, kurš ir arī iekšdedzes dzinēju un turbīnu ražotāja MAN Energy Solutions izpilddirektors.

Ūdeņradis, kas ražots no atjaunojamās elektroenerģijas, tiek uzskatīts par būtisku, lai dekarbonizētu dažus rūpniecības procesus un liela mēroga atjaunojamās enerģijas uzglabāšanai, tādējādi palīdzot ekonomikai kļūt klimatneitrālai. Tomēr ir daudz nezināmo par to, vai ir iespējams lielu ekonomikas daļu novirzīt uz "zaļā" ūdeņraža izmantošanu. Vācijas valdība liek lielas cerības uz šo degvielu un ir uzsākusi izsoļu sistēmu zaļā ūdeņraža importam, jo valsts nespēs saražot nepieciešamo daudzumu pašu spēkiem. Valsts veido nepieciešamo transporta un importa infrastruktūru, un rūpniecības nozares ir aicinājušas Vāciju koordinēt savu darbību ar citām Eiropas un pasaules valstīm.

Padomes novērtējumā pieņemts, ka ar ūdeņradi saistītās nozares netiks pārvietotas uz ārvalstīm plašā mērogā, jo valsts stiprina savu ekonomisko noturību un cenšas novērst oglekļa emisiju pārvirzi. Ziņojumā nav aplūkots jautājums par to, cik daudz ūdeņraža tiks saražots Vācijā un kāda daļa tiks importēta. Vācijas valdība jau 2020. gadā izveidoja valsts ūdeņraža padomi. Tās sastāvā ir ūdeņraža ražošanas, pētniecības un inovācijas, rūpniecības, transporta un ēku dekarbonizācijas, infrastruktūras un starptautisko partnerību eksperti. Padomes uzdevums ir ieskicēt iespējamās Vācijas ūdeņraža stratēģijas īstenošanas ceļus.

** Šīs tehnoloģijas pamatā ir ūdeņraža - universālas, vieglas un ļoti reaktīvas degvielas - ražošana ķīmiskā procesā, ko dēvē par elektrolīzi. Šī metode izmanto elektrisko strāvu, lai atdalītu ūdeņradi no skābekļa ūdenī. Ja šo elektroenerģiju iegūst no atjaunojamiem avotiem, mēs tādējādi ražosim enerģiju, neradot oglekļa dioksīda emisijas atmosfērā.*

Kā norāda Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (IEA), šāda "zaļā" ūdeņraža iegūšanas metode ļautu ietaupīt 830 miljonus tonnu CO₂, kas ik gadu tiek emitēts, ražojot šo gāzi, izmantojot fosilo kurināmo. Tāpat, lai aizstātu visu "pelēko" ūdeņradi pasaulē, būtu vajadzīgi 3 000 TWh gadā no jauniem atjaunojamiem enerģijas avotiem, kas atbilst pašreizējam Eiropas pieprasījumam. Tomēr pastāv šaubas par zaļā ūdeņraža "dzīvotspēju", jo tā ražošanas izmaksas ir augstas. Šīs šaubas ir pamatotas, taču tās izzudīs, jo turpināsies zemes dekarbonizācija un līdz ar to atjaunojamās enerģijas ražošana kļūs lētāka.